

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Marcelou Rouskovou ve věci

žalobce: **Z. Ž.**
bytem P.
zastoupený JUDr. Miroslavem Štorkanem, advokátem
sídlem Nové náměstí 1370/17, 104 00 Praha 10

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 12. 1. 2017 č.j. 530 817 065/315-LP

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalované, kterým bylo rozhodnutí žalované č.j. R-16.11.2016 – 425/530 817 065/223-116857 ze dne 16. 11. 2016 (dále též „prvostupňové rozhodnutí“) změněno tak, že podle § 118a odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, se žalobci ukládá povinnost vrátit žalované přeplatek v částce 60.737 Kč, který vznikl za období od 1. 4. 2016 do 16. 8. 2016 na starobním důchodu, a to do 8 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.
2. Žalobce v žalobě namítal, že ještě před sepsáním pracovní smlouvy se svým zaměstnavatelem se opakovaně na žalovanou obracel s dotazem, zda si může po dobu pobírání předčasného starobního důchodu příležitostně přivydělávat. Žalovaná žalobci

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

sdělila, že v přivýdělku žalobce nevidí problém. Právě na základě ústních tvrzení žalované podepsal žalobce pracovní smlouvu na dobu neurčitou. Mzdovým výměrem byla žalobci stanovena mzda 5.400 Kč, z níž zaměstnavatel žalobce řádně odváděl sociální a zdravotní pojištění. Na základě tvrzení žalované žalobce pracovní smlouvu podepsal a příležitostně si přivydělával. Žalobce má za to, že žalovaná v rámci dobré správy měla žalobce vyzvat k odstranění nesrovnalostí ihned po zjištění, že údajně neoprávněně pobírá tzv. předčasný starobní důchod. Žalovaná však žalobce nevyzvala a celou situaci nechala zajít až do stavu, kdy po žalobci požaduje vrácení předčasného starobního důchodu ve výši 60.737 Kč, bez ohledu na skutečnost, že po odebrání přiznaného starobního důchodu by měsíční příjem žalobce za inkriminované období byl na hranici životního minima. Žalobce dále specifikoval svoje měsíční výdaje a uvedl, že po vydání konečného rozhodnutí žalované dne 12. 1. 2017 požádal žalobce o možnost zaplatit „dluh“ ve splátkách, a to tak, že částku ve výši 20.000 Kč by na účet žalované složil jednorázově a dále by „přeplatek“ splácel prostřednictvím měsíčních splátek ve výši 1.000 Kč. Žalovaná však s návrhem žalobce projevila nesouhlas a požaduje měsíční splátku 3.000 Kč až do úplného zaplacení. V případě, že by žalobce byl povinen měsíčně platit splátku ve výši 3.000 Kč, zbývala by mu po odečtení fixních měsíčních výdajů částka ve výši 2.739 Kč, která odpovídá životnímu minimu. S ohledem na skutečnost, že žalobce byl po čtyřicet let zaměstnán a platil pojistné, je tento postup žalované v rozporu s dobrými mravy. Žalobce podotkl, že ještě před podáním žaloby požádal příslušné ministerstvo o odstranění tvrdosti zákona. Závěrem navrhl zrušení napadeného rozhodnutí.

3. Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě sdělila, že žalobce prostřednictvím Pražské správy sociálního zabezpečení – II /Praha 3 dne 30. 5. 2014 uplatnil žádost o starobní důchod před dosažením důchodového věku s požadovaným datem přiznání od 30. 8. 2014. Svým vlastnoručním podpisem stvrdil správnost údajů v této žádosti, mimo jiné i to, že ode dne, od něhož požaduje přiznání výplaty starobního důchodu, nebude vykonávat výdělečnou činnost a nebude vykonávat samostatnou výdělečnou činnost, prohlašuje, že veškeré údaje učinil podle pravdy, je si vědom, že nepravdivé údaje mohou přivodit nejen odnětí neprávem získaného důchodu a vymáhání náhrady škody, ale i trestní stíhání. Žalovaná podotkla, že pro řízení o přiznání dávky důchodového pojištění platí striktně dispoziční zásada. Vychází se totiž z toho, že dávkové plnění nelze účastníku řízení vnutit proti jeho vůli. Rovněž je pouze na vůli účastníka, zda se na žalovanou obrátí s dotazem vztahujícím se k zákonnému postupu při rozhodování o dávce důchodového pojištění, na který by mu byla poskytnuta odpověď. Snahou žalované je poskytnout maximální informovanost v oblasti sociálního zabezpečení tím, že účastníkům nabízí využití návštěvy jejího klientského centra, možnost položení telefonického dotazu na call centru či návštěvu jejích webových stránek. Je na účastníku samotném, zda nastíněných příležitostí využije, a záleží na jeho procesní aktivitě, do jaké míry si svá práva „ohlídá“. Obecná tvrzení, že se žalobce opakovaně, ale vždy pouze ústně, na žalovanou obracel a bylo mu řečeno „to a to“, tak mohou v této souvislosti jen těžko obstát a žalovaná je považuje za účelová. Z protokolu o kontrole ze dne 7. 9. 2016 se žalovaná dozvěděla, že i přes svá tvrzení byl žalobce již od 1. 4. 2016 do dne kontroly výdělečně činný. To potvrzuje i sám žalobce, a rovněž i to, že jeho zaměstnavatel ze sjednané hrubé mzdy odváděl řádné odvody zdravotního a sociálního pojištění. Žalobce tak nesplnil svou ohlašovací povinnost danou § 50 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. Pokud jde o námitku ohledně výše splátek, když žalobce pro splacení přeplatku navrhl částku 1.000 Kč a žalovaná tuto výši neakceptovala a požadovala po něm

3.000 Kč měsíčně, žalovaná odkázala na § 31 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, s tím, že žalovaná posoudila žádost žalobce o splátkový kalendář tak, že vzhledem k výši dluhu, s ohledem na finanční zdroje dlužníka a rovněž tak s ohledem na dobu, v níž by byl dluh uhrazen, a s přihlédnutím k tomu, aby úhrada ve splátkách neohrozila samotnou pohledávku státu, navrhla minimální částku měsíční splátky 3.000 Kč. Na takovémto postupu žalovaná neshledává žádného rozporu s dobrými mravy. Závěrem žalovaná navrhla zamítnout žalobu.

4. Soud ze správního spisu zjistil, že žalobce, narozený dne 17. 8. 1953, požádal dne 30. 5. 2014 o starobní důchod před dosažením důchodového věku. Ten mu byl přiznán od 30. 8. 2014, přičemž žalobce důchodového věku dosáhl dne 17. 8. 2016. Ode dne 1. 4. 2016 byl žalobce zaměstnán na řádný pracovní poměr, což bylo zjištěno na základě kontroly provedené Okresní správou sociálního zabezpečení Praha-východ dne 29. 8. 2016. Prvostupňovým rozhodnutím žalované ze dne 16. 11. 2016 č.j. R-16.11.2016 – 425/530 817 065/223-116857 byla žalobci dle § 118a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. uložena povinnost vrátit žalované přeplatek v částce 60.737 Kč, který vznikl za období od 1. 4. 2016 do 16. 8. 2016 na starobním důchodu, a to do 8 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí. V odůvodnění žalovaná uvedla, že žalobci byl od 1. 4. 2016 do 16. 8. 2016 vyplácen starobní důchod, ačkoliv mu nenáležel, neboť žalobce od 1. 4. 2016 vykonával výdělečnou činnost. V období od 1. 4. 2016 do 16. 8. 2016 bylo vypláceno 13.399 Kč měsíčně, ačkoliv dávka nenáležela. Tím vznikl přeplatek, jež žalobce zavinil tím, že přijal důchod, ačkoliv musel z okolností předpokládat, že mu byl vyplácen neprávem dle § 37 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále též „zákon o důchodovém pojištění“), neboť od 1. 4. 2016 vykonával výdělečnou činnost. K námitkám žalobce ze dne 12. 12. 2016 vydala žalovaná žalobou napadené rozhodnutí ze dne 12. 1. 2017 č.j. 530 817 065/315-LP, jímž prvostupňové rozhodnutí změnila tak, že podle § 118a odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. se žalobci ukládá povinnost vrátit žalované přeplatek v částce 60.737 Kč vzniklý za období od 1. 4. 2016 do 16. 8. 2016 na starobním důchodu, a to do 8 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí. Žalovaná souhlasila s úvahami obsaženými v prvostupňovém rozhodnutí pouze s tím rozdílem, že žalovaná v napadeném rozhodnutí uzavřela, že v prvostupňovém rozhodnutí byla žalobci uložena vrátit přeplatek podle nesprávného ustanovení § 118a odst. 1, ač tato povinnost měla být uložena dle § 118a odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb.
5. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán [§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“)], při svém rozhodování vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), a po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Soud o věci samé rozhodl bez jednání dle § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť účastníci řízení v zákonem stanovené dvoutýdenní lhůtě k výzvě soudu nevyjádřili nesouhlas s takovým postupem.
6. V § 31 zákona o důchodovém pojištění je stanoveno:
„(1) Pojištěnec má nárok na starobní důchod před dosažením důchodového věku, jestliže získal dobu pojištění stanovenou podle § 29 odst. 1 nebo § 29 odst. 3 písm. a) a do dosažení důchodového věku mu ode dne, od něhož se starobní důchod přiznává, chybí nejvýše a) 3 roky,

pokud jeho důchodový věk je nižší než 63 let, b) 5 roků, pokud jeho důchodový věk činí alespoň 63 let a dosáhl věku alespoň 60 let.

(2) Starobní důchod podle odstavce 1 se přiznává nejdříve ode dne podání žádosti o přiznání tohoto důchodu. Za den vzniku nároku na starobní důchod podle odstavce 1 se považuje den, od něhož je tento důchod přiznán.

(3) Přiznání starobního důchodu podle odstavců 1 a 2 vylučuje nárok na starobní důchod podle § 29.“

7. Podle § 37 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění *výplata starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 31, nenáleží do dosažení důchodového věku, pokud je vykonávána výdělečná činnost nebo je poskytována podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci; ode dne dosažení důchodového věku se posuzují podmínky pro výplatu starobního důchodu obdobně podle odstavce 1.*

8. V § 118a odst. 1 a 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění účinném do 31. 1. 2018, bylo stanoveno:

„(1) Jestliže důchod byl vyplacen neprávem nebo ve vyšší částce, než náležel, protože příjemce důchodu nesplnil některou jemu uloženou povinnost, přijal důchod nebo jeho část, ačkoliv musel z okolností předpokládat, že byl vyplacen neprávem nebo ve vyšší částce, než náležel, nebo vědomě jinak způsobil, že důchod nebo jeho část byl vyplácen neprávem nebo ve vyšší částce, než náležel, má plátce důchodu vůči příjemci důchodu nárok na vrácení, popřípadě náhradu nesprávně vyplacené částky.

(2) Jestliže byl občanu vyplácen starobní důchod a nebyly přitom splněny podmínky stanovené zákonem o důchodovém pojištění pro výplatu tohoto důchodu, má plátce důchodu vůči tomuto občanu nárok na vrácení těch vyplacených částek starobního důchodu, které nenáležely. To platí obdobně, zanikl-li nárok na vdovský nebo vdovecký důchod z důvodu uzavření nového manželství nebo nárok na sirotčí důchod z důvodu dosažení 26. roku věku.“

9. Mezi účastníky řízení je nesporné, že žalobce ode dne 1. 4. 2016 do dne předcházejícího (16. 8. 2016) dni dosažení důchodového věku dne (17. 8. 2016) vykonával výdělečnou činnost. Žalobce tuto skutečnost nezpochybnil ani v řízení před soudem. Z této skutečnosti plyne, že se uplatní § 37 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, a tedy za období od 1. 4. 2016 do 16. 8. 2016 žalobci nenáleží výplata starobního důchodu. Vzhledem k tomu, že žalobci byl za toto období vyplácen starobní důchod, ač pro výplatu tohoto důchodu nebyly splněny zákonem stanovené podmínky (tuto okolnost žalobce rovněž neučinil spornou), má žalovaná vůči žalobci nárok na vrácení nesprávně vyplacené částky, a to v souladu s § 118a odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. Žalobou napadené rozhodnutí žalované tak bylo vydáno v souladu se zákonem.

10. Na této skutečnosti nemění ničeho ani žalobcova námitka o tom, že před uzavřením pracovní smlouvy se opakovaně obracel na žalovanou s dotazem, zda si může po dobu pobírání předčasného starobního důchodu příležitostně přivydělávat, přičemž žalovaná mu měla sdělit, že v přivýdělku žalobce nevidí problém. Předně se jedná o tvrzení neprokázané. I kdyby však toto žalobcovo tvrzení skutečně odpovídalo realitě, ani žalovanou poskytnutá chybná rada by nic nezměnila na zákonnosti napadeného rozhodnutí. Stejně tak nemá vliv, že žalovaná ihned po zahájení žalobcovy výdělečné činnosti jej nevyzvala k odstranění nesrovnalostí. I kdyby ze strany orgánů sociálního

zabezpečení v tomto ohledu došlo k pochybení spočívajícímu v pozdním upozornění žalobce na nastalou situaci, jakož i k případnému omylu ve smyslu špatně udělené rady [srov. povinnost okresní správy sociálního zabezpečení poskytovat občanům a zaměstnavatelům odbornou pomoc ve věcech sociálního zabezpečení ve smyslu § 6 odst. 4 písm. l) zákona č. 582/1991 Sb.], toto případné pochybení orgánů sociálního zabezpečení by teoreticky mohlo založit nárok na náhradu případně vzniklé újmy způsobené nesprávným úředním postupem, na shora vyložených závěrech ani zákonnosti napadeného rozhodnutí by však (ani v případě, že by se prokázalo) nemělo žádný vliv.

11. Pokud jde o námitky žalobce týkající se přístupu žalované k jeho žádosti o povolení splátkového kalendáře, Městský soud v Praze konstatuje, že jakkoliv se mu postup žalované v tomto ohledu může zdát příliš tvrdý, tato otázka nebyla předmětem řízení předcházejícího vydání žalobou napadeného rozhodnutí, pročez tato námitka není v dané věci relevantní. Žalobce navíc podal žádost o povolení splátkového kalendáře dne 31. 1. 2017, tedy až po vydání žalobou napadeného rozhodnutí ze dne 12. 1. 2017. Soud podotýká, že v posuzované věci platí zásada vázanosti soudu skutkovým a právním stavem, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (srov. § 75 odst. 1 s. ř. s.). Z uvedených důvodů se soud těmito žalobními námitkami nemohl zabývat.
12. Ze všech shora uvedených důvodů soud neshledal žádnou z žalobních námitek důvodnou, a proto žalobu zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
13. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1, 2 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, proto mu náhrada nákladů řízení nenáleží, a žalované náhradu nákladů řízení nelze přiznat.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 31. července 2019

JUDr. Marcela Rousková v.r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.